

บันทึก

เรื่อง การเสียสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าว

กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีหนังสือ ที่ กต ๐๖๐๒/๒๒๗๙ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงการต่างประเทศ ได้รับแจ้งจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์มว่า นายเศรษฐพันธุ์ธรรมจริย์ และนางสายสุนีย์ Edman (วงศ์ทะเล) สามีภรรยาคนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในสวีเดนและได้รับสัญชาติสวีเดนแล้วแต่ยังไม่เคยสละสัญชาติไทย ต้องการจดทะเบียนเกิดให้แก่บุตรของตนซึ่งเกิดในสวีเดน ทั้งนี้ โดยนายเศรษฐพันธุ์ฯ ได้รับสัญชาติสวีเดนเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๘๗ (พ.ศ.๒๕๓๐) ด้วยการยื่นคำขอ ส่วนนางสายสุนีย์ฯได้รับสัญชาติสวีเดนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๘๕ (พ.ศ.๒๕๒๘) ด้วยการยื่นคำขอหลังการสมรสกับสามีคนแรกชาวสวีเดน นายเศรษฐพันธุ์ฯ ได้จดทะเบียนสมรสกับนางสายสุนีย์ฯ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ค.ศ.๑๙๘๙ (พ.ศ.๒๕๓๒) ณ สำนักงานทะเบียนสมรสของสวีเดนและมีบุตรฝาแฝดสองคนซึ่งเกิดในสวีเดนเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคมในปีเดียวกัน จากนั้นได้นำบุตรทั้งสองคนไปจดทะเบียนเกิดที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์มครั้งแรกได้รับการปฏิเสธ เนื่องจากสถานเอกอัครราชทูตฯ ในขณะนั้นเข้าใจว่านายเศรษฐพันธุ์ฯ และภรรยาได้เสียสัญชาติไทยไปแล้วโดยอัตโนมัติด้วยการแปลงสัญชาติตามนัยมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ต่อมา หลังจากเหตุการณ์นั้นได้ผ่านไปแล้ว ๖ ปี นายเศรษฐพันธุ์ฯ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ ร้องขอให้สถานเอกอัครราชทูต ดำเนินการจดทะเบียนเกิดให้แก่บุตรของตนอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องนี้ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม ได้หารือเกี่ยวกับเรื่องการตีความพระราชบัญญัติสัญชาติของคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ที่ว่า มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฯ กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยและได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าวยอมเสียสัญชาติไทยนั้น หมายความว่า “ผู้มีสัญชาติไทยเมื่อได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าวแล้วยอมเสียสัญชาติไทย แต่การเสียสัญชาติไทยนั้นจะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และการเสียสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๒ นั้น ก็อยู่ในหมวด ๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕ เช่นเดียวกัน ดังนั้น เมื่อยังไม่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้บุคคลดังกล่าวเสียสัญชาติไทย การเสียสัญชาติไทยก็ยังไม่ผลตามกฎหมายจึงต้องถือว่าบุคคลนั้นยังมีสัญชาติไทยอยู่...”

กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีหนังสือหารือกระทรวงมหาดไทยซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวน่าจะยังใช้ในการตีความพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ได้อยู่ แต่เนื่องจากเป็นความเห็นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ จึงได้แนะนำให้กระทรวงการต่างประเทศหารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง

กระทรวงการต่างประเทศหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าความเห็น
ของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวยังใช้ในการตีความพระราชบัญญัติสัญชาติฯ อยู่หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณา
ปัญหาดังกล่าวและได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ(กรมสนธิสัญญาและ
กฎหมาย) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว เห็นว่าเรื่องการเสีย
สัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าว นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ ได้เคย
พิจารณาให้ความเห็นในปี พ.ศ.๒๕๒๖ กรณีนายเสถียรหล่อศิริโพบูลย์^๑ ตามที่
กระทรวงมหาดไทยได้หารือมาแล้ว โดยเห็นว่าตามพระราชบัญญัติสัญชาติบัญญัติไว้ว่า “ผู้ซึ่งมี
สัญชาติไทยและได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าว หรือสละสัญชาติไทย หรือถูกถอนสัญชาติไทย
ย่อมเสียสัญชาติไทย” ซึ่งหมายความว่า ผู้มีสัญชาติไทยเมื่อได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าวแล้ว
ย่อมเสียสัญชาติไทย แต่การเสียสัญชาติไทยนั้นจะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และการเสียสัญชาติไทยตาม
มาตรา ๒๒ นั้น ก็อยู่ในหมวด ๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕ เช่นเดียวกัน ดังนั้น เมื่อยังไม่มี
การประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้บุคคลดังกล่าวเสียสัญชาติไทย การเสียสัญชาติไทยนั้นก็ยังไม่
มีผลตามกฎหมาย จึงต้องถือว่าบุคคลนั้นยังมีสัญชาติไทยอยู่

กรณีนายเศรษฐภักดิ์ ธรรมจรรย์ ที่กระทรวงการต่างประเทศหารือมาในครั้งนี้ก็
มีข้อเท็จจริงเช่นเดียวกัน ดังนั้น เมื่อยังไม่มี การประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้บุคคลดังกล่าวเสีย
สัญชาติไทย การเสียสัญชาติไทยนั้นก็ยังไม่ผลตามกฎหมายและต้องถือว่าบุคคลนั้นยังมีสัญชาติ
ไทยอยู่

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า ในกรณี
ของนางสายสุนีย์ Edman (วงศ์ทะเล) ซึ่งได้รับสัญชาติสวีเดนโดยการยื่นคำขอหลังการสมรสกับ
สามีคนแรกชาวสวีเดน นั้น เป็นกรณีของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทย และได้สมรสกับคนต่างด้าวและได้
ถือสัญชาติของสามีตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามี ซึ่งมาตรา ๑๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติ
สัญชาติฯ กำหนดให้หญิงนั้นอาจแจ้งความประสงค์สละสัญชาติไทยโดยแสดงความจำนงต่อ
พนักงานเจ้าหน้าที่ อันจะมีผลให้เสียสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฯ

^๑ บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๕) เรื่อง
หารือข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ (การเสียสัญชาติไทยของผู้ซึ่งแปลงสัญชาติเป็นคน
ต่างด้าวจะมีผลเมื่อใด) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร.๐๖๐๑/๒๔๐ ลงวันที่ ๑๘
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ตามเรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๒๖)

^๒ มาตรา ๕ การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๒ การเสียสัญชาติไทยตามหมวด
๒ หรือการกลับคืนสัญชาติไทยตามหมวด ๓ ให้มีผลต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้มีผล
เฉพาะตัว

^๓ มาตรา ๑๓ หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของสามีได้
ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่านางสายสุนีย์ฯ ได้เคยแสดงความจำนงที่จะสละสัญชาติไทย ก็
ต้องถือว่านางสายสุนีย์ฯ ยังมีสัญชาติไทยอยู่

(ลงชื่อ) อัครราช จุฬารัตน
(นายอัครราช จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๕๐